

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Контролінг в менеджменті»

на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 6 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Менеджмент
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну, науковий ступінь і вчене звання, посада

Філіна Світлана Володимирівна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту

Контактний телефон	+38-050-30-43-640
Електронна адреса	filinasv19@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.mened.puet.edu.ua/ вівторок, з 11.00 до 14.00, кафедра менеджменту, ауд. 407 он-лайн: електронною поштою filinasv19@gmail.com вівторок, з 11.00 до 14.00
Сторінка дистанційного курсу	https://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2481

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	формування у майбутніх менеджерів системних знань з концептуальних основ управління сучасним підприємством на основі інтегрування, координації та спрямування діяльності різних служб та підрозділів підприємства на досягнення оперативних та стратегічних цілей.
Тривалість	6 семестр, 3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 34 год.)
Форми та методи навчання	Лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, робота з аналізу ситуацій, ділові ігри.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль виконання навчальних завдань; виконання завдань самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: екзамен
Базові знання	Наявність ґрунтовних знань із основ менеджменту, управління персоналом, управлінського обліку, управлінської діагностики та системного аналізу діяльності підприємства, операційного та виробничого менеджменту
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПРН 03. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.</p> <p>ПРН 05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p> <p>ПРН 06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 07. Виявляти навички організаційного проєктування.</p> <p>ПРН 08. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.</p> <p>ПРН 09. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.</p> <p>ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.</p> <p>ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.</p>	<p>ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.</p> <p>ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 09. Здатність активно вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК 01. Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>СК 02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>СК 03. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>СК 05. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.</p> <p>СК 07. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.</p> <p>СК 08. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.</p> <p>СК 09. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.</p> <p>СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.</p> <p>СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.</p> <p>СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p> <p>СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.</p> <p>СК 16. Здатність оцінювати економічну ефективність діяльності, ресурсного потенціалу та конкурентоспроможність підприємств та організації.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛІНГУ		
<p>Тема 1. Контролінг як функціонально відокремлений напрям економічної роботи на підприємстві</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування</p>	<p>Ознайомитись із додатковим теоретичним матеріалом, рекомендованим викладачем. Підготувати повідомлення на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце контролінгу в системі управління підприємством 2. Взаємозв'язок контролінгу з функціями управління підприємством. <p>У дистанційному курсі виконати практичне завдання та пройти тестування за темою.</p>
<p>Тема 2. Витрати підприємства як об'єкт контролінгу</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування</p>	<p>Ознайомитись із додатковим теоретичним матеріалом, рекомендованим викладачем. Підготувати повідомлення на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поділ витрат відносно технологічного процесу. 2. Аналіз беззбитковості.

		<p>3. Ступінь реагування витрат на зміну обсягу діяльності підприємства.</p> <p>4. Спосіб віднесення витрат до об'єкту калькулювання.</p> <p>У дистанційному курсі виконати практичне завдання та пройти тестування за темою.</p>
Тема 3. Центри відповідальності як об'єкт контролінгу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Ознайомитись із додатковим теоретичним матеріалом, рекомендованим викладачем.</p> <p>Підготувати повідомлення на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про центри відповідальності та їх класифікація. 2. Аналіз вузьких місць на підприємстві. <p>У дистанційному курсі виконати практичне завдання та пройти тестування за темою.</p>
МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ОСНОВА КОНТРОЛІНГУ		
Тема 4. Організація управлінського обліку в системі контролінгу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Ознайомитись із додатковим теоретичним матеріалом, рекомендованим викладачем.</p> <p>Підготувати повідомлення на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка методів управлінського обліку витрат для вирішення завдань контролінгу. 2. Система бюджетів на підприємствах, їх зміст та взаємозв'язок. 3. Сфера використання різних типів бюджетів, особливості залежно від центрів відповідальності. <p>У дистанційному курсі виконати практичне завдання та пройти тестування за темою.</p>
Тема 5. Характеристика основних методів обліку витрат в системі контролінгу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Ознайомитись із додатковим теоретичним матеріалом, рекомендованим викладачем.</p> <p>Підготувати повідомлення на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переваги та недоліки обліку по повній собівартості. 2. Переваги та недоліки обліку за фактичною та нормативною собівартістю. 3. Облік покриття постійних витрат з відносними прямими витратами. 4. Облік планових граничних витрат. <p>У дистанційному курсі виконати практичне завдання та пройти тестування за темою.</p>
Тема 6. Бюджетування як об'єкт оперативного контролінгу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Ознайомитись із додатковим теоретичним матеріалом, рекомендованим викладачем.</p> <p>Підготувати повідомлення на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система бюджетів на підприємствах, їх зміст та взаємозв'язок. 2. Сфера використання різних типів бюджетів, особливості залежно від центрів відповідальності. <p>У дистанційному курсі виконати практичне завдання та пройти тестування за темою.</p>
Тема 7. Контролінг інвестиційних проєктів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Ознайомитись із додатковим теоретичним матеріалом, рекомендованим викладачем.</p> <p>Підготувати повідомлення на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес створення системи контролінгу інвестицій та його етапи. 2. Глобальна та локальні організаційно-інформаційні моделі контролінгу інвестиційних проєктів. 3. Критерії оцінки інвестиційних проєктів у контролінгу. <p>У дистанційному курсі виконати практичне завдання та пройти тестування за темою.</p>

Інформаційні джерела

1. Біляк Ю. В., Старюк В. В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу. Ефективна економіка. 2022. № 7. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.7>
2. Брітченко І.Г., Князевич А.О. Контролінг : навчальний посібник. Рівне: Волинські обереги, 2015. 280 с.
3. Волоснікова Н. М. Методичні засади контролінгу інформаційної системи корпоративного убезпечення. БІЗНЕС ІНФОРМ. №5-2021. С. 141 – 146.
4. Давидович І. Є.Контролінг: навчальний посібник. Київ:Центр учбової літератури,2008. 264 с.
5. Іванова В. Й. Контролінг : навчальний. посібник. Харків : ВД - ІНЖЕК, 2011. 136 с.
6. Іщенко Н. А. Фінансова діагностика підприємств в системі фінансового контролінгу. БІЗНЕС ІНФОРМ. №12-2023. С. 312 – 316.
7. Калайтан Т. В. Контролінг : навчальний. Посібник Львів : Новий Світ. 2008. 252 с.
8. Корбутяк А. Г., Шевчук Ю. О. Фінансовий контролінг як складник управління фінансами підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2021. Вип. 39. С. 89–94. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-39-16>
9. Лагодієнко Н. В., Іванченков В. С., Горобець І. І. Розробка моделі стратегічного контролінгу для підприємств кондитерської галузі в умовах антикризового управління. БІЗНЕС ІНФОРМ. №12-2020. С. 271 – 279.
10. Максимова М.В. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «контролінг» у банківській діяльності .Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2015. – Вип. 2 (13). – С. 39-47.
11. Маркіна І.А. Контролінг для менеджерів. навчальний посібник– Київ.: «Центр учбової літератури», 2013. 304с.
12. Сабліна Н.В.Фінансовий контролінг [Електронний ресурс] : навчальний посібник. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 161 с.
13. Швиданенко Г. О., Лаврененко В. В., Дерев'янка О. Г., Приходько Л. М. Контролінг : навчальний посібник. Мін-во освіти і науки України ; Київ. : КНЕУ, 2008. – 264 с.
14. Шульга Н.П. Банківський контролінг: підручник. Київ.: КНТЕУ, 2011. – 438 с
15. Юрій С.М. Банківський контролінг: Теоретичні основи організації «Молодий вчений». № 5 (45). травень, 2017 . С.789-792.
16. Deyhle A. Controlling and the Controller / Deyhle A., Blazek A., Eismayer K. — VerlagfürControllingWissen ; 1 edition (March 10, 2011). 239 p.
17. Gillenkirch R. Finanzcontrolling. In: HandwörterbuchUnternehmensrechnung und Controlling, hrsg. v. H. U. Küpper und A. Wagenhofer / R. Gillenkirch : VerlagSchäffer-Poeschel Stuttgart, 4. Auflage. — Way of access : <http://de.wikipedia.org/wiki/Finanzcontrolling>.
18. Janjić I., Rađenović T. The importance of managing innovation in modern enterprises. ЕКОНОМІКА. 2019. Vol. 65, july-september, № 3. P. 45–54.
19. Roney Curtis W. Intersections of Strategic Planning and Futures Studies: Methodological Complementarities. Journal of Futures Studies, November. 2010. Vol. 15(2). P. 71–100.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти.

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>.

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf.

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoi-osvity-akademichnoi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-povt-navch.pdf.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність»; списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf.

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>.

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf.

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>; інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>.

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscotr.pdf.

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet>.

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyialnosti>.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
------------	-----------------------------

Модуль 1 (теми 1-3): відвідування занять (2 бали); захист домашнього завдання (2 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (5 балів); тестування (5 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 4-7): відвідування занять (2 бали); захист домашнього завдання (2 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (5 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів).	30
Екзамен	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю